

ODVRÁTENÁ STRANA SLOVENSKA

tomáš hulík

ODVRÁTENÁ STRANA SLOVENSKA

tomáš hulík

ODVRÁTENÁ STRANA SLOVENSKA

Prvé vydanie, 2021

Fotografie: © Tomáš Hulík, tomashulik.com

Text: © Pavol Juračka

Ortofotomapy: Robert Barca, EUROSENSE, s. r. o.

Editor a zodpovedný redaktor: Daniel Kollár

Technický redaktor: Marianna Lázničková

Grafická úprava: Marianna Lázničková

Jazyková korektúra: Daniel Kollár

Tlač: impression world, spol. s r. o., Prešov

Vydalo vydavateľstvo DAJAMA ako svoju 350. publikáciu.

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy nesmie byť reprodukováaná v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek elektronickým alebo mechanickým spôsobom bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-8136-135-7

RNDr. Daniel Kollár – DAJAMA, Karloveské rameno 4B, 841 04 Bratislava, tel.: +421 (2) 446 317 02, info@dajama.sk, www.dajama.sk

SLOVO NA ÚVOD

Možno všetko začalo v roku 1948.

Po prevzatí moci komunistami došlo k znárodneniu pôdy a majetku. Tým sa na dlhých 40 rokov popretáhali vzťahy k dedovizni, vlastnej roli, chalupe, lazú, kopaniciam i mestu, ktoré si predkovia po stáročia odovzdávali z generácie na generáciu. Naši starí a prastarí rodičia tak postupne strácali akýsi šiesty zmysel, ktorým vedeli presne posúdiť, čo do ich dediny či mestečka patrí a čo je tam cudzie. A keďže o tento vzácny dar prišli, nemohli ho už ďalej odovzdať svojím potomkom.

Mestá, dediny či lokality zrazu začali strácať svoje genius loci. Komunisti ho potlačili aj v každom z nás. A ako pokračujeme po Nežnej revolúcii? Vážime a chránime si životné prostredie okolo nás? Ošetrujeme lesy, chránime si poľnohospodársku pôdu, stavíme ekologicky, opravujeme kultúrne pamiatky a zvelaďujeme prírodnú a kultúrnu krajinu? Prekvapí nás, že naše azda najzachovalejšie historické námestie hýri farebnými svetlami ako kasíno v Las Vegas a stredovekú atmosféru dotvára filmová hudba gréckeho skladateľa?

Pozývame vás na okružnú cestu po slovenskej krajine, ktorá je poznačená mnohými jazvami. Cestovné kancelárie si tento okruh do svojej ponuky asi nezaradia...

Odvrátená strana Slovenska je príbehom o tom, čo sme zdedili, čo sme stratili a čo na našom území vlastne všetci robíme. Pozrime si spolu z výšky pravdivý obraz Slovenska. Les, lúka, pole, mesto a dedina. Medzi nimi ostré hranice. Všetky jemné odtiene krajiny sa bagrujú, orú, rúbu a nenávratne vytrácajú. Miznú aj z nášho jazyka slová ako vetrolam, medza, remízka, slatina, luh či močiar. Počet stromov na Slovensku každým rokom vzrastá, ale lesy nám napriek tomu miznú pred očami. Rozloha pasienkov, ktoré už neobhospodarujeme a postupne zarastajú náletovými drevinami je stále väčšia.

Tento príbeh je o nás. Žijeme tak, akoby náš blahobyť mal trvať naveky. Ignorujeme varovné signály, ktoré nám krajina vysiela. Možno nás skúška, ktorú nám pripravil zákerný vírus, prinúti k tomu, aby sme spôsob života založený na konzume, nadprodukcii, efektívite a zisku nakoniec zmenili. Zakorenené presvedčenie, že naše prírodné zdroje sú bezodnou špajzou, sa môže ukázať ako fatálny omyl.

LESY

Stále viac chodíme do prírody. Na bicykli, na lyžiach či len tak po vlastných nohách. Aj keď sa chceme hýbať a športovať, v zime si z ponuky chát, hotelov a apartmánov vyberáme najmä tie, ktoré sú priamo pri vlekoch. Potom príde do Jasnej a zarazene hľadáme na obrovské stavenisko, ktoré vyrástlo na mieste, kde stál kedysi hustý les. Nevyrúbali ho nenásytný developer, ale naša lenivosť. Hoci si to neuvedomujeme, aj my rúbeme lesy.

Kto v lese hľadá miesto na relax a načerpanie fyzických a duševných síl, nezamýšľa sa nad tým, či stromy napadol lykožrút, skosila ich víchrice, alebo ich vypílili s vidinou zisku. Vníma len vyrúbaný les.

Rozširovanie zjazdoviek vo Vysokých Tatrách naráža na priority ochrany prírody. Je najvyšší čas rozhodnúť, či naše najmenšie veľhory ostanú národným parkom alebo sa zmenia na lunapark...

Tatranská Lomnica

V tatranských osadách necitlivo vyrastajú moderné hotely a apartmánové domy z betónu, skla a ocele. Súčasne pred očami turistov miznú typické tatranské stavby, ktoré tvorili kolorit a neopakovateľnú atmosféru našich veľhôr.

Ždiar

Lesný kolesový traktor vo Vysokých Tatrách

Vysoké Tatry

Názorný príklad expanzie lyžiarskeho strediska nájdeme na severnej strane Chopka – v Jasnej. Keďže lyžiari chcú bývať priamo pri lanovkách, výstavba ubytovacích kapacít sa koncentruje v bezprostrednom okolí údolných staníc.

Na rúbanisku, kde pred 15 rokmi rástol súvislý les, dnes vyrastajú apartmánové domy.

Nedaleko Vrbického plesa stojí jeden z najväčších hotelov na Slovensku. Na ďalšiu osempodlažnú budovu pre 600 hostí už vydali územné rozhodnutie. Hovoriť v súčasnosti o Jasnej ako súčasť Národného parku Nízke Tatry je absurdné. Tu už naozaj nie je čo chrániť!

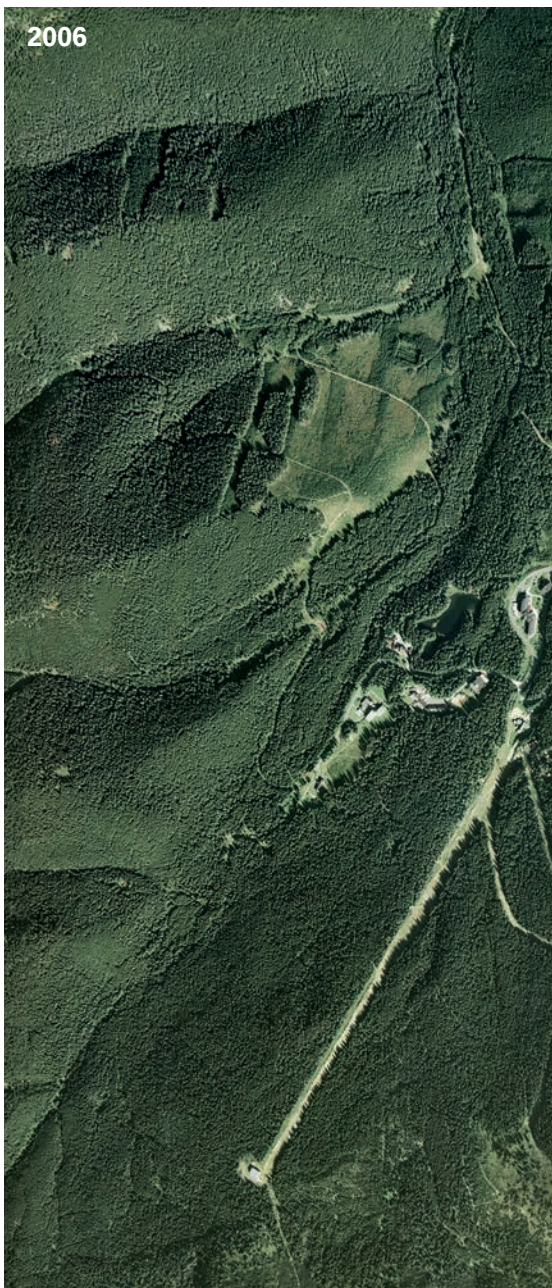
Jasná

Štatisticky počet stromov na Slovensku každým rokom rastie, ale lesy nám napriek tomu miznú pred očami. Kým z lesných škôlok vyrastie plnohodnotný les, prejde niekoľko desaťročí. Zatiaľ nám ostáva spomínať na malebnú krajinu plnú nedotknutej prírody, na hojnosť zveri a jej druhovú rozmanitosť.

Verejnosť dnes dáva jasne najavo, že environmentálna a spoločenská hodnota lesov je cennejšia, ako hospodársky úžitok z vyťaženia dreva.

Ročne vyvezieme viac ako 2 milióny kubíkov našich lesov do zahraničia bez akéhokoľvek spracovania a pridanej hodnoty. Na exporte profitujú predovšetkým súkromné obchodné spoločnosti. Lesné hospodárstvo vrátane podnikateľského sektora dosahuje každý rok zisk v hodnote niekoľko desiatok miliónov eur.

Stojí nám takéto hospodárenie za to? Stovky kilometrov lesných ciest sa po výdatných dažďoch premenia na tobogany, ktorými sa do dolín splavuje životodarná pôda. Hľadáme hniezdiská v posledných ostrovoch neporušeného lesa a národné parky sa menia na rúbaniská, kde už pomaly nebude čo chrániť. A na hríby budeme chodiť do supermarketov!!!

Jasná

Stolické vrchy

Malužiná

Tribeč